

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 76 0 П 025525 21 Рев
Бања Лука, 5.8.2022. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Виоланде Шубарић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Даворке Делић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељица М.Б.1 и А.З., обе из Н.Г., које заступају С.К. и С.З., адвокати из Н.Г., против тужених Н.Б., К., Нј. и А.Б. из С., које заступа Р.Б., адвокат из Б.Л., ради издвајања имовине из заоставштине и урачунавања поклона у насљедни дио, вриједност спора 31.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужених против пресуде Окружног суда у Приједору број 76 0 П 025525 18 Гж од 15.12.2020. године, на сједници одржаној 5.8.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Новом Граду број 76 0 П 025525 17 П од 8.6.2018. године, утврђено је да у заоставштину иза оставиоца М.Б.2., сина Ф. бившег из Н.Г. не улази $\frac{1}{2}$ дијела некретнина означених као к.ч. број 11/284 у нарави кућа и двориште, површине 453 м² уписана у зк.ул. број 588 к.о. Н.Г. по старом премјеру, односно к.ч. број 1614, у нарави окућница стамбена зграда, површине 102 м², гаража површине 14 м² и двориште површине 375 м², уписане у лист непокретности број 330 к.о. Н.Г. 1, по новом премјеру, те се слиједом тога из заоставштине оставиоца издваја $\frac{1}{2}$ дијела предметних некретнина, у корист његове супруге М.Б.1, рођена Ћ. (даље: првотужитељица). Истом пресудом усвојен је и тужбени захтјев, да се износ од 14.000,00 КМ, што чини половину износа од 28.000,00 КМ који су оставилац М.Б. и првотужитељица дали туженима на име исплате насљедног дијела на породичној кући у Н.Г., урачунава туженима у њихов насљедни дио иза оставиоца, слиједом чега је утврђено да су тужени намирени у свом насљедном дијелу на заоставштини оставиоца, коју чини $\frac{1}{2}$ дијела напријед означених некретнина уписаних у зк.ул. број 588 к.о. Н.Г. и у лист непокретности број 330 к.о. Н.Г. 1, те да немају право на насљеђе на том дијелу заоставштине оставиоца и обавезани су тужени да тужитељицама накнаде трошкове поступка у износу од 9.995,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Приједору број 76 0 П 025525 18 Гж од 15.12.2020. године, жалба тужених је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен је захтјев тужених за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужени ревизијом побијају другостепену пресуду због погрешне примјене материјалног права и предлажу да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев одбије, уз накнаду трошкова поступка или да свака странка сноси своје трошкове поступка или да се иста пресуда укине и предмет врати на поновно суђење и да се обавезу тужитељи на накнаду трошкова састава ревизије у износу од 1.125,00 КМ.

Тужитељице у одговору на ревизију предлажу да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Тужитељице захтјевом у тужби траже да се утврди да у заоставштину иза оставиоца М.Б.2. не улази $\frac{1}{2}$ дијела некретнина ближе означених у изреци првостепене пресуде и да се слиједом тога тај дио издвоји из заоставштине оставиоца, те да се износ од 14.000,00 КМ који је исплаћен туженима, урачуна у њихов насљедни дио, уз утврђење да су тужени тиме намирени у свом насљедном дијелу на заоставштини оставиоца коју чини $\frac{1}{2}$ дијела истих некретнина и да немају право на наслијеђе на том дијелу некретнина.

Расправајући о овако постављеном тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је утврдио: да је код истог суда покренут оставински поступак иза М.Б.2., умрлог ... 2017. године и да су као законски насљедници на наслијеђе позване тужитељице М.Б.1, супруга оставиоца А.З., њихова кћерка и по праву представљања, дјеца иза умрлог сина првотужитељице и оставица Р.Б., оvdје тужени (уници првотужитељице и оставиоца); да је рјешењем Основног суда у Новом Граду број 76 0 О 024571 17 О од 3.7.2017. године оставински поступак иза М.Б.2. прекинут и тужитељице су упућене на парницу, ради издвајања заједнички стечене имовине и утврђења шта чини оставинску масу; да су некретнине које су предмет тужбеног захтјева уписане у зк.ул. број 588 к.о СП Н.Г. са 1/1 и у лист непокретности број 330/1 к.о. Н.Г., на име М.Б.2.; да је предметни објекат изграђен на парцели к.ч. број 11/284 (стари премјер), по новом премјеру означена као к.ч. број 1614/1 (стамбена зграда, гаража и двориште) и к.ч. број 1615 (двориште); да су предметни објекат и гараже изграђени на национализованом грађевинском земљишту које је рјешењем Скупштине општине Н.Г. број ... од 5.1.1967. године додијељено М.Б. 2. на кориштење, без накнаде у сврху изградње стамбене зграде (које је претходно било уписано у зк.ул. број 1700 к.о. Б.Н., на основу купопродајног уговора дн-број ..., са по $\frac{1}{2}$ дијела на име М. млљ. Б.2. и његове сестре М. млљ. Б.3.); да је градња предметне породичне куће започета 1967. године, када су М.2. и М.Б.1 већ били у браку (који су закључили 22.4.1961. године) и да је иста саграђена њиховим заједничким радом и средствима, да су обоје њих прије (а и после) градње били запослени; да су М. Б.1 и М. Б.2., с једне стране и Н.Б., А.Б. и С.Б., с друге стране, дана 21.11.2008. године закључили „уговор о исплати заоставштине“, сагласно којем су М.1 и М.Б.2., на име насљедног дијела свог сина Р.Б., који је умро 2.6.1992. године, његовој дјечи (овдје тужени) и супрузи исплатили износ од 28.000,00 КМ; да према налазу грађевинског вјештака Д.О. из П., тржишна вриједност грађевинског земљишта на којем је кућа изграђена износи 13.343,00 КМ, а да тржишна вриједност грађевинског објекта износи 69.856,00 КМ, што укупно износи 83.199,00 КМ; и да су тужитељице тужбу у овој парници поднијеле 17.7.2017. године.

Полазећи од утврђења да предметне некретнине, које чине оставинску масу иза оставиоца М.Б.2., чија вриједност је процијењена у износу од 83.199,90 КМ, представљају брачну имовину првотужитељице и М.Б.2., са по $\frac{1}{2}$ дијела и да слиједом тога оставинска маса иза оставиоца износи 41.599,50 КМ, од ког износа туженима припада $\frac{1}{3}$ дијела, првостепени суд је закључио, да новчана противвриједност њиховог насљедног дијела на заоставштини оставиоца износи 13.866,50 КМ. Даље је закључио, са су исплатом по основу уговора о исплати заоставштине износа од 28.000,00 КМ, тужени намирени у свом насљедном дијелу који им припада у оставинској маси

оставиоца и да из тих разлога немају право на наслеђе на заоставштитни оставиоца, па је позивом на одредбе чланова 49. и 51. тада важећег Закона о наслеђивању („Службени лист СР БиХ“ број 7/80 и 15/80 - пречишћени текст, даље: ЗН), тужбени захтјев усвојио, као у изреци пресуде.

Одлучујући о жалби тужених другостепени суд је њихову жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио уз образложење: да је првотужитељица у браку са оставиоцем стекла кућу и земљиште на којем је кућа изграђена и које служи за редовну употребу куће, па с обзиром да су на наслеђе позване тужитељице (супруга и кћерка оставиоца) и тужени, по праву представљања, да је наследни дио тужених 1/3 дијела, што у новчаној противвриједности износи 13.866,50 КМ; да су исплатом им износа од 14.000,00 КМ, који представља противвриједност сувласничког дијела оставиоца на предметним некретнинама (а да је преостали износ од 14.000,00 КМ, сувласнички дио првотужитељице), тужени намирени у свом наследном дијелу иза оставиоца.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита.

Уговор о уступању и расподјели имовине за живота, који предвиђа одредба члана 109. ЗН (какав карактер по свом садржају има и наведени уговор о исплати заоставштине од 21.11.2008. године), сагласно одредби члана 110. став 2. ЗН овјерава судија. Уговор о уступању и расподјели имовине за живота, је правни посао међу живима, са одређеним наследно правним посљедицама и може се закључити само између претка, с једне стране и његове дјеце и осталих потомака, с друге стране (у који круг лица не спада мајка тужених, која је уговорна страна у уговору о исплати заоставштине). Када се имовина, за живота преда другом сроднику – који није потомак оставитеља, такав споразум у односу на то лице, има карактер облигационо правног уговора (поклона), без наследно правног дејства.

Уговор о исплати заоставштине није овјерен од стране судије и не испуњава законску форму, на што су тужени указивали током поступка, а то понављају и у ревизији.

Међутим, међу парничним странкама нема спора да је предметни уговор закључен споразумно од стране уговарача, да тужени исти нису побијали за живота оставитеља, ни након његове смрти, нити су то учинили у овој парници, а суд о ништавости уговора не може судити у виду претходног питања, слиједом чега је предметни уговор на снази и производи правно дејство, из којих разлога се наводи ревизије у овом правцу, указују неоснованим.

И када би се утврдило да је уговор о исплати заоставштине ништав због недостатка форме, то не би мијењало на ствари из разлога, што у смислу одредбе члана 49. став 1. ЗН, сваком законском наследнику, у који круг лица спадају тужени, урачунава се у наследни дио све што је, ма на који начин добио на поклон од оставиоца и што оставилац за живота није изјавио да се поклон неће урачунавати (тужени то не тврде), што би према одредби члана 49. став 3. ЗН, био основ за неурачунавање поклона датих туженима по основу наведеног уговора.

Стоје наводи ревизије, да је поред тужитељица и тужених, уговорна страна у наведеном уговору о исплати заоставштине и С.Б., мајка тужених (која, с обзиром да није потомак оставиоца, нема право на наслеђивање иза оставиоца, по праву представљања).

Тужени на то указују у циљу доказивања да се исплаћени износ од 14.000,00 КМ, што представља половину од укупно исплаћеног им износа по основу уговора, као поклон дијели на три дијела (на тужене и њихову мајку), у ком случају би им припао износ од по 4.660,00 КМ и да тиме не би били намирени у свом наслједном дијелу иза оставиоца.

Међутим, ревизиони наводи у том правцу, који би били од значаја за утврђивање сувласничког дијела тужених у $\frac{1}{2}$ оставинске масе иза оставиоца, по оцјени овога суда, не могу исходити другачију одлуку у овом спору - из разлога које је с тим у вези дао другостепени суд. Наиме, тај суд је правилном примјеном проценог права нашао, да су тужени на припремном рочишту од 4.10.2017. године истакали да су по основу предметног уговора примили на поклон износ од 28.000,00 КМ (који им је учињен у једнаким дијеловима од стране оставиоца и првотужитељице) и да се не противе да се у њихов наслједни дио иза покојног дједа (оставилац) урачуна примљени износ од 14.000,00 КМ, а да се преостали износ од 14.000,00 КМ, који су примили од баке (првотужитељица), не може урачунавати у наслједни дио туженима, по основу насљеђа иза оставиоца. Код оваквог стања ствари и чињенице да су тужени тек на рочишти за главну расправу од 11.5.2018. године (у завршном излагању) истакли да је наведени износ исплаћен и њиховој мајци и да се стога њихов наслједни дио иза оставиоца дијели на три дијела, другостепени суд је правилно судио када тај жалбени приговор није прихватио основаним наводећи, да сагласно одредби члана 77. ЗПП, у вези са чланом 102. став 2. истог закона, тужени нису могли са основом те чињенице износити у тој фази поступка, па како тужени те чињенице истичу и у ревизији, по оцјени овога суда, ревизиони наводи у том правцу из предње наведених разлога, нису основани.

Слиједом наведеног, одлука другостепеног суда да туженима на име наслједног дијела иза оставиоца припада $\frac{1}{3}$ дијела (што износи 13.866,50 КМ) и да су с обзиром да им је исплаћен износ од 14.000,00 КМ, намирени у свом наслједном дијелу и да стога немају право на заоставштину иза оставиоца, заснована је на утврђеном чињеничном стању и на правилној примјени материјалног права и ревизионим наводима се ничим битним не доводи у сумњу.

Ревизија се добрим дијелом исцрпљује наводима, да брачну имовину оставиоца и првотужитељице чини предметни објекат, а не и земљиште на којем је саграђен и које служи за његову редовну употребу, из разлога што је земљиште прије национализације било у сувласништву оставиоца и његове сестре и да је додијељено оставиоцу, без накнаде, за изградњу објекта. Како су тужени овај приговор истицали током поступка па и у жалби, у погледу којих навода је другостепени суд у побијаној пресуди дао довољне и ваљане разлоге, које као правилне прихвата и овај суд, то се указује беспотребним понављање у том правцу већ датих разлога.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Виоланда Шубарић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић